

Acte institucional d'obertura del centenari de la Biblioteca de Catalunya

Biblioteca de Catalunya. Barcelona. 29 de juny de 2007

Intervenció d'Antoni Riera, vicepresident de l'IEC

Molt Honorable President de la Generalitat, Honorable Conseller, Excel·lentíssim Alcalde de Barcelona, Senyora Directora de la Biblioteca de Catalunya, Senyores i Senyors.

Fan uns dies, en el pròleg d'un llibre d'imminent aparició escrivia: “Complir cent anys, per a qualsevol institució és una fita important i, en conseqüència, suscita respecte entre els seus membres. La longevitat no sol ser mai un do gratuït sinó una conquesta onerosa; acostuma a exigir de les institucions aquells escriptors capaces de reconsiderar periòdicament els objectius, de flexibilitzar les estructures i d'adaptar-se als canvis dels corrents culturals tendeixen a assolir una llarga vida. Arribar a la centúria no és necessàriament, doncs, un senyal de senectut, de postremitat o d'anacronisme. Pot constituir una forta embranzida, un poderós impuls de renovació”

Aquestes paraules escauen molt bé a la Biblioteca de Catalunya, que aquest any celebra la seva primera centúria. Fou una altra de les afortunades conseqüències del triomf electoral de la Solidaritat Catalana el 1907, que portà a Enric Prat de la Riba a la presidència de la Diputació de Barcelona.

El 18 de juny d'aquell any, a Diputació creava l'Institut d'Estudis Catalans, una entitat acadèmica, ben dotada humana i econòmicament, que havia de ser el motor de la reestructuració, la modernització i la projecció exterior de la cultura catalana. En van ser els membres fundadors Antoni Rubió i Lluch, Josep Puig i Cadafalch, Josep Pijoan, Jaume Massó i Torrents, Pere Coromines i Montanya, Joaquim Miret i Sans Guillem de Brocà i Miquel dels Sants Oliver

La institució es va posar a treballar immediatament, palesant que la conjuntura era propícia i els membres elegits adients per a gestionar-la. Les aportacions de les institucions públiques van permetre que en poc mesos s'iniciessin les excavacions del jaciments d'Empúries, Calaceit, Cogul, Serinyà i Capellades; es salvaguardessin les pintures murals romàniques dels Pirineus; es projectés l'Arxiu Territorial de Catalunya, s'encarregués la redacció d'unes normes ortogràfiques. I es creés la Biblioteca de Catalunya.

La prioritat que els fundadors de l'IEC donaren a aquesta institució es ben palesa. En la primera sessió plenària, del 5 de juliol del 1907, s'acordà l'adquisició de la Biblioteca de Marià Aguiló; poc mesos després Rubió, Pijoan i Coromines redactaren una memòria sobre la “fundació d'una gran Biblioteca Nacional” i Massó i Torrents en va dissenyar el reglament intern. Entre 1907 i 1914 es va portar a terme una important política de compres de biblioteques particulars, que fou complementada per les donacions, tot començant per les biblioteques dels propis membres fundadors. La multiplicació dels fons va obligar a multiplicar el personal tècnic de la biblioteca, que s'obrí al públic el 28 de maig de 1914, assolint així la principal funció d'una Biblioteca Nacional, estar al servei dels recercadors i de la societat del país.

Des de llavors, la Biblioteca de Catalunya —vinculada successivament a l'Institut, a la Diputació de Barcelona i la Generalitat de Catalunya— ha vingut exercint amb escreix les funcions de Biblioteca Nacional, actuant com a centre de conservació, promoció i difusió exterior del patrimoni bibliogràfic català, tan humanístic com científic, com a dipòsit d'arxius particulars de literats i intel·lectuals catalans, com a centre de formació de personal especialitzat, com factor de dinamització de la cultura catalana.

La Biblioteca de Catalunya —com l’Institut— per situacions molt difícils, especialment durant les dues dictadures militars, però mai, al llarg d’aquest cents anys, ha deixat de complir la seva funció, tot i que ho fes, en algunes èpoques, amb una manca de recursos aclaparadora.

Un centenari ha de ser una celebració guiada per la història i la perspectiva, ha de servir per obrir un període de reflexió sobre els canvis que la institució que el celebra haurà de fer i sobre els instruments de què s’haurà de dotar per continuar exercint la seva funció cabdal en un context de canvi tecnològic, d’acceleració en la producció i la difusió del saber.

Sense abandonar els llibres, manuscrits i incunables, la Biblioteca de Catalunya haurà de treballar per a preservar els webs, les revistes digitals, els blocs, els portals i tots els estris i productes virtuals que anirà produint la societat del coneixement.

No dubto que la Biblioteca de Catalunya, amb l’experiència acumulada i el seu motivat personal, sabrà estar a l’altura dels reptes futurs i proporcionarà a les futures generacions d’usuaris serveis encara més qualificats que els que ha ofert a les nostres.

Gràcies per la invitació a participar en l’inici del vostre centenari, que tingueu molts d’èxits científics i mediàtics i que la Biblioteca de Catalunya pugui complir molt més anys.

Antoni Riera

Vicepresident de l’IEC